

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศคือการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม "การให้การศึกษาแก่ประชากรของประเทศนั้น เป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งมวล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ เป็นบริการที่รัฐพยายามจัดให้ประชาชนอย่างเต็มที่" (อำรุง จันทวานิช 2522: 13) การศึกษาระดับประถมศึกษาจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างมาก ดังแผนการศึกษาแห่งชาติได้ระบุไว้ในหมวด 3 ข้อ 31 ว่า

. . . เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน และให้สามารถคงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถได้ และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520: 14-15)

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก การที่จะให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายดังกล่าวแล้ว จะต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญหลายประการ ซึ่งปัจจัยแต่ละอย่างจะต้องมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยที่เป็นบุคคล ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู อาจารย์ เป็นต้น ปัจจัยบุคคลเหล่านี้จะเห็นได้ว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนนับว่าเป็นผู้มีส่วนสำคัญยิ่งในการดำเนินการให้การศึกษาในระดับประถมศึกษา บรรลุเป้าหมาย ดังที่สมาน แสงมลิ ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนว่า "เป็นหัวหน้าหน่วยบริหารที่เล็กและมากที่สุดในการจัดการศึกษา นโยบายต่าง ๆ หลักสูตร ความมุ่งหมายของการศึกษาและวิธีสอนต่าง ๆ นั้น โรงเรียนจะนำไปใช้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับครูใหญ่ทั้งสิ้น" (สมาน แสงมลิ 2513: 18) นอกจากนี้ ก่อ สวัสดิ์พานิชย์ ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาว่า "เป็นผู้นำทั้งทางด้านเทคนิค วิธีสอน หัวหน้าครูที่ดี ผู้นำการเปลี่ยนแปลง

หรือพัฒนามาสู่โรงเรียนและชุมชน ตลอดจนเป็นผู้ดำเนินการบริหารงานทุกด้าน อาจกล่าวได้ว่า "โรงเรียนจะดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับครูใหญ่เป็นสำคัญ" (ก๊อ สวัสดิ์พาณิชย์ 2522: 13)

ผู้บริหารโรงเรียนมีงานที่จะต้องจัดทำเพื่อพัฒนาโรงเรียนหลายด้าน ซึ่งหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนคือ "ทำหน้าที่เป็นทั้งผู้บริหารและผู้นิเทศด้วย แต่เมื่อใดสวมบทบาทเป็นผู้บริหาร เมื่อใดเป็นผู้นิเทศ ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายและเจตนารมณ์ในการปฏิบัติงาน" (ซารี มณีศรี 2527: 40) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และคณะ ที่กล่าวว่า "การที่จะพิจารณาแยกการนิเทศการศึกษาออกให้เห็นแตกต่างจากการบริหารการศึกษาโดยถือพื้นฐานของการปฏิบัติงานนั้น เป็นการทำได้ยาก . . . การปฏิบัติงานอย่างเดียวกัน อาจจะเรียกได้ว่าเป็นทั้งการนิเทศและการบริหาร สุดแล้วแต่ผู้ปฏิบัติจะมีเหตุผลหรือเจตนาไปในทางใด" (วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และคณะ 2520: 25) ฉะนั้น การบริหารการศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับการนิเทศการศึกษาอย่างใกล้ชิดและเป็นงานคู่กัน การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้สิ่งที่ผู้บริหารศึกษากำหนดไว้เป็นนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา

จากความสัมพันธ์ระหว่างงานบริหารการศึกษากับงานนิเทศศึกษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ในการบริหารโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติงานด้านการนิเทศด้วย ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนสามารถที่จะทำหน้าที่ด้านนี้ได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับคณะครู ย่อมจะทราบปัญหาและความต้องการของครูเป็นอย่างดี จึงน่าจะแก้ปัญหาได้ถูกต้อง

การนิเทศการศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการขึ้นภายในโรงเรียนนั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนนั่นเอง ซึ่ง อาคม จันทสุนทร (2527: 25-30) กล่าวว่า "เป็นการจัดการนิเทศการศึกษาโดยบุคลากรในโรงเรียนเอง ผู้นิเทศได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าสายวิชา และหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ที่โรงเรียนคัดเลือกและแต่งตั้งขึ้น"

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนถือว่า เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดกับสังคมไทยในปัจจุบัน ทั้งนี้ สังค อุทรานันท์ ได้ให้เหตุผลว่าเนื่องมาจาก

1. ศึกษานิเทศก์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถตอบสนองความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ได้ทั่วถึง
2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอกโรงเรียน จะรู้สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนที่แท้จริงได้ การสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก
3. ในสภาพปัจจุบัน บุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ และบางครั้งยังมีความชำนาญเฉพาะสาขาวิชาอีกด้วย จึงสมควรจะได้ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และยังเป็นที่ยอมรับซึ่งกันและกันด้วย
4. เป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการ และวิธีการของการนิเทศสมัยใหม่ที่สุด ซึ่งการนิเทศสมัยใหม่จะเกิดขึ้นโดยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต้องมีคนมากคอยชี้แนวทางให้ทำงานตลอดเวลา (สังัด อุทรานันท์ 2530: 116-117)

การนิเทศที่ดำเนินการโดยบุคลากรภายในโรงเรียน จะช่วยให้นิเทศได้ตรงตามเป้าหมาย ดังนั้น "การนิเทศที่นับว่าตรงเป้าหมายที่สุด จะต้องเป็นการนิเทศภายในโรงเรียนนั่นเอง (สิปปนนท์ เกตุทัต 2518: 132) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะเน้นการปฏิบัติงานไปทางด้านธุรการ "โดยผู้บริหารโรงเรียนจะมอบงานวิชาการให้ครูผู้สอนรับผิดชอบโดยตรง การนิเทศการศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนจึงมักไม่ค่อยได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร" (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2524: 301) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนในเขตการศึกษาต่าง ๆ พบว่า "ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนในด้านงานธุรการ การเงิน และบริการ เป็นอันดับหนึ่ง และปฏิบัติงานบริหารงานบุคคล งานบริหารกิจการนักเรียน งานด้านวิชาการ และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน รองลงมาตามลำดับ" (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ ม.ป.ป.: 97)

การที่จะมุ่งพัฒนาการศึกษาในระดับโรงเรียนให้มีคุณภาพ จึงต้องอาศัยผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการโดยอาศัยการนิเทศภายในตามรายละเอียดที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงเห็นสมควรที่จะศึกษาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาชั้น ผลการวิจัยครั้งนี้ นอกจากจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการนิเทศการศึกษาอย่างมีระบบ ส่งเสริมให้เกิดการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของภาคีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งต้องการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาค้นคว้า วิจัย แนวคิดในลักษณะบุกเบิกพรมแดนความรู้ด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ที่เหมาะสมกับ

ประเทศไทยในปัจจุบัน และต้องการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อแสวงหา ผลการดำเนินงานหรือแนวทางหรือรูปแบบของการนิเทศการศึกษา และพัฒนาหลักสูตร ซึ่งดำเนินการ อยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาศาสตร์ทางการนิเทศการศึกษาและ พัฒนาหลักสูตรให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลที่ว่า การปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเป็นงาน สำคัญส่วนหนึ่ง ที่ช่วยให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนมีผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น แต่จากการประเมินคุณภาพชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถม ศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ในปีการศึกษา 2527 และปีการศึกษา 2528 ปรากฏว่า อยู่ในอันดับที่ 52 และ 67 ของประเทศ ตามลำดับ สิ่งสำคัญที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ ในปีการศึกษา 2530 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ได้กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาในสังกัด "ทำการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบเป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยต้องนิเทศให้ครบทุกห้องเรียนในแต่ละเดือน" (หน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดน่าน 2530: 6)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะ เป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบทางด้านการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ได้ตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา จึงได้ทำการศึกษาวิจัยการปฏิบัติงาน ด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด น่าน เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงงานด้านการ นิเทศการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ปีการศึกษา 2530

2. การวิจัยครั้งนี้ ใช้กรอบการศึกษางานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งกำหนดโดย เบน เอ็ม แฮร์ริส (Ben M. Harris 1985: 10-12) 10 ด้านคือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดระบบการเรียนการสอน การบริหารบุคลากร การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การฝึกอบรมครูประจำการ การจัดปฐมนิเทศครูใหม่ การจัดบริการพิเศษแก่ครู การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และ การประเมินผล

คำถามที่ต้องการคำตอบ

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ปฏิบัติอย่างไรในเรื่องต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การจัดระบบการเรียนการสอน
3. การบริหารบุคลากร
4. การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก
5. การจัดหาวัสดุอุปกรณ์
6. การฝึกอบรมครูประจำการ
7. การจัดปฐมนิเทศครูใหม่
8. การจัดบริการพิเศษแก่ครู
9. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
10. การประเมินผล

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่เกิดจากความร่วมมือ ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู อันจะมีผลทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดทางการเรียนของนักเรียน

การปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียน ได้ปฏิบัติหรือแสดงออกในการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดระบบการเรียนการสอน การบริหารบุคลากร การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การฝึกอบรมครูประจำการ การจัดปฐมนิเทศครูใหม่ การจัดบริการพิเศษแก่ครู

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการประเมินผล

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือผู้
รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
น่าน

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดน่าน

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัด
การศึกษาระดับประถมศึกษา ในพื้นที่จังหวัดน่าน ภายใต้การควบคุม ดูแล และอำนวยการของ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การออกแบบหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตร ที่จะนำมาสอน
ในโรงเรียนให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงบุคลากร เวลา สถานที่ และเทคนิควิธีสอนต่าง ๆ รวมทั้ง
การจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร การจัดทำมาตรฐานทางวิชาการ การพัฒนาแผนการสอนและบทเรียน

การจัดระบบการเรียนการสอน หมายถึง การจัดทำแผนงานเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ ใน
ส่วนที่เกี่ยวกับบุคลากร อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องของเวลาและ
จุดประสงค์การสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ขอบข่ายของงานนี้ได้แก่ การจัดชั้นเรียน
การจัดตารางสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน

การบริหารบุคลากร หมายถึง การสรรหา การคัดเลือก การมอบหมายงานให้เหมาะ
สมกับความรู้ความสามารถของบุคลากร ตลอดจนการเก็บรักษาทะเบียนเกี่ยวกับบุคลากรด้วย

การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การวางแผนการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกให้แก่ผู้สอนได้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดหาอาคารเรียน อาคารประกอบต่าง ๆ
และการพัฒนาคุณลักษณะของเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้เหมาะสม

การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การตรวจสอบ การประเมินค่า การคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์
ต่าง ๆ ว่ามีความปลอดภัย มีประโยชน์ และมีประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมี
ประสิทธิผล

การฝึกอบรมครูประจำการ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้คณะครูมีความก้าวหน้าและเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอน

การปฐมนิเทศครูใหม่ หมายถึง การให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น และความเข้าใจในการปฏิบัติงานแก่ครูใหม่ อันจะทำให้ครูใหม่ได้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยมีปัญหาเพียงเล็กน้อย

การจัดบริการพิเศษแก่ครู หมายถึง การจัดบริการแก่ครูเพื่อสนองจุดมุ่งหมายหลักของการสอนของโรงเรียน ได้แก่ การจัดบริการที่สัมพันธ์กับเป้าหมายในการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยการเลือกโครงการที่เหมาะสมที่สุด ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน มิใช่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน โดยใช้การเรียนการสอนเป็นสื่อ เช่น การให้ข่าว การขอความร่วมมือ การหลีกเลี่ยงความขัดแย้งต่าง ๆ

การประเมินผล หมายถึง การวางแผนการจัดระบบประเมินผล และการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อประเมินผลกิจการต่าง ๆ ทุกด้านของโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการเรียนการสอน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลของการวิจัย จะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ให้นำไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษา ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ผลของการวิจัย จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ ในการที่จะใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนางานนิเทศการศึกษา ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ผลของการวิจัย จะเป็นข้อมูลในการพัฒนาการนิเทศการศึกษาในระดับประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกคน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ในปีการศึกษา 2530 จำนวนทั้งสิ้น 403 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาคำรา เอกสาร งานวิจัย และจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ในงานนิเทศการศึกษา แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ เป็นแบบตรวจสอบ (check-list)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการระบบการเรียนการสอน การบริหารบุคลากร การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การฝึกอบรมครูประจำการ การจัดปฐมนิเทศครูใหม่ การจัดบริการพิเศษแก่ครู การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการประเมินผล เป็นแบบตรวจสอบ (check-list) และแบบปลายเปิด (open-ended)

การสร้างเครื่องมือ

1. สร้างแบบสอบถาม โดยการศึกษาคำรา เอกสาร และงานวิจัย
2. นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
3. นำแบบสอบถามไปใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดย ประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน จากนั้นนำแบบสอบถามไปส่งยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ เมื่อผู้บริหารโรงเรียนกรอกข้อมูลและส่งกลับคืนสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอแล้ว ผู้วิจัยไปขอรับข้อมูลคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จัดลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัยดังนี้

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำถามที่ต้องการคำตอบ คำนียามที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และ ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 วรรณคดีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล กล่าวถึง กลุ่มประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก